

Αυστηρότητα αλλά και ανάπτυξη

Δήλωση της ευρωπαϊκής επιτροπής προσανατολισμού της δεξαμενής σκέψης Notre Europe

Η κρίση χρέους που κλονίζει την πλειονότητα των δυτικών χωρών φέρνει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της αντιμέτωπα με το εξής τρομακτικό δίλημμα: από τη μια καλούνται να προβούν σε δημοσιονομικές προσαρμογές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αλλά από την άλλη να μεριμνούν για τη διαφύλαξη των προοπτικών ανάπτυξης, προκειμένου να διαφαίνεται η ελπίδα για τους πολίτες τους.

«Αυστηρότητα για τα κράτη, ανάπτυξη για την Ευρώπη»: η διατύπωση αυτή του Tommaso Padoa-Schioppa¹ δεν αποκρύπτει την αναγκαιότητα της αντιμετώπισης του διλήμματος αυτού σε εθνικό επίπεδο μέσα από την εφαρμογή ριζικών μεταρρυθμίσεων, που θα περιλαμβάνουν το στόχο της μείωσης των ανισοτήτων και συνεπώς και της ανάδειξης της αιχμόρου ανάπτυξης. Ωστόσο η φράση αυτή εμμένει στην πρόσθετη αξία των επεμβάσεων της ΕΕ, στις οποίες προέχει για οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς λόγους να δώσουμε υψηλότερη προτεραιότητα.

Εξυπακούεται ότι οι κανόνες του συμφώνου σταθερότητας πρέπει να τηρούνται, όπως άλλωστε και στο παρελθόν, έστω και μόνο για χάρη της υπόληψης της ΕΕ έναντι των μελλοντικών γενεών και για να μην αλλοτριωθεί η κυριαρχία ενώπιον των πιστωτών του ιδιωτικού τομέα. Όμως η ΕΕ δεν είναι δυνατόν να προβάλλεται αποκλειστικά ως μια Κοινότητα που απαγορεύει τα ελλείμματα δια μέσου του νομικού ή πολιτικού εξαναγκασμού. Πρέπει εκ παραλλήλου, πέραν από τον καίριο ρόλο που διαδραματίζει κάθε κράτος μέλος της ξεχωριστά, να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανεργίας, η οποία ξεπέρασε το 10% σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, και της οικουμενικής ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας. Η ΕΕ πρέπει επίσης να παρουσιάζεται, εκτός της ευρωζώνης, ως πηγή ανάπτυξης. Άλλωστε έχει σαφές προβάδισμα να κινητοποιηθεί για τα θέματα αυτά με βάση τις σοβαρές αποφάσεις που καλείται να πάρει το 2012.

Η ΕΕ πρέπει συν τοις άλλοις να ολοκληρώσει την επέκταση της ενιαίας αγοράς, 20 χρόνια μετά την προθεσμία του « 1992 », που λειτούργησε ως κίνητρο, προκειμένου να επωφεληθεί από το δυνητικό επίπεδο ανάπτυξης και απασχόλησης που ακόμα δεν έχει εκμεταλλευτεί επαρκώς. Σύμφωνα με την έκθεση του Mario Monti του 2010, απομένουν πολλά να γίνουν, ειδικά όσον αφορά τις υπηρεσίες, την ψηφιακή οικονομία και τις κρατικές προμήθειες. Αυτό είναι απολύτως εφικτό να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια ενός εγχειρήματος που διέπεται από ισορροπία, και που ενσωματώνει δεόντως τους κοινωνικούς στόχους και το σεβασμό του περιβάλλοντος. Με την Πράξη για την ενιαία αγορά, η Επιτροπή εκτίμησε ότι μέσα στα επόμενα 10 χρόνια είναι εφικτό να υπάρξει αύξηση της δυνητικής ανάπτυξης κατά τουλάχιστον 4% του ΑΕγχΠ. Μάλιστα πρόσφατα εισηγήθηκε

¹ Πρώην Υπουργός Οικονομικών της Ιταλίας, πρώην μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, Πρόεδρος του Notre Europe μεταξύ 2005 και 18^{ης} Δεκεμβρίου 2010, ημέρα του θανάτου του.

την επιτάχυνση των διαδικασιών που θα μας οδηγήσουν στην προοπτική αυτή. Πράγματι, τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν καθήκον να ανταποκριθούν στην πρώτη αυτή πρόκληση. Η ΕΕ πρέπει επίσης να επωφεληθεί από την επικείμενη υιοθέτηση του νέου πολυετούς χρηματοπιστωτικού πλαισίου, αφού ο κοινοτικός προϋπολογισμός είναι καταρχήν εργαλείο αλληλεγγύης αλλά και ανάπτυξης. Ο προϋπολογισμός πρέπει συνεπώς να συμβάλλει περισσότερο στην ανάπτυξη ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων, αλλά και να ευνοεί περισσότερο την εξέλιξη της ενιαίας αγοράς, κυρίως μέσα από τη χρηματοδότηση των υποδομών κοινής ωφέλειας στον τομέα των μεταφορών, της ενέργειας και των επικοινωνιών. Συνεπώς, είναι απαραίτητο το 2012 να εγκριθούν τα 50 δισεκατομμύρια ευρώ που πρότεινε η Επιτροπή για το διάστημα 2014-2020, και στη συνέχεια να εκταμειωθούν σε κοινοπραξία με ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η μόχλευση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Όμως είναι εξίσου απαραίτητο, αφού αποφασιστεί μια πιο ευέλικτη και πιο έγκαιρη αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων προς χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, η ΕΕ να διαθέσει άμεσα ένα ισοδύναμο ποσό υπέρ των υποδομών κοινή ωφέλειας. Η έκτακτη αυτή κινητοποίηση από τη φύση της θα επιφέρει εκ νέου ισορροπία σε μια περίοδο ύφεσης που αποτελεί απόρροια της τρέχουσας δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Συμπληρωματικά ως προς τις δημοσιονομικές παρεμβάσεις, θα πρέπει επιτέλους η ΕΕ και ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE), να δεσμευθούν απευθείας στην έκδοση ομολόγων αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των μελλοντικών δαπανών, πρωτίστως δε για τις υποδομές και το περιβάλλον. Η έκδοση ευρωπαϊκών ομολόγων μπορεί να ανταποκριθεί στις τεράστιες ανάγκες επενδύσεων που εντοπίζονται στην Ευρώπη και να επιτρέψουν την ανάπτυξη των δαπανών αυτών που σε αρκετά κράτη μέλη βρίσκονται στο βωμό της περικοπής. Η ΕΤΕ έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στην έκδοση των ομολόγων αυτών. Με τον τρόπο αυτό, η ετήσια ικανότητα χρηματοδότησης της ΕΤΕ θα φθάσει τα 200 δισεκατομμύρια ευρώ (αντί των 80 επί του παρόντος), με βάση την ενίσχυση κεφαλαίου και των εγγυήσεων που θα δώσουν τα κράτη μέλη.

Εσωτερική αγορά, κοινοτικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά ομόλογα: αυτά είναι τα 3 μέσα τα οποία εάν συνδυαστούν μπορούν να δημιουργήσουν σχεδόν άμεση επαύξηση της δραστηριότητας και σημαντικά οφέλη από την ενδογενή μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη. Αυτό το «πακέτο για την ανάπτυξη» είναι απαραίτητο για να ξεорκίσουμε τις εξαιρετικά δυσμενείς οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την ενδεχόμενη παρατεταμένη διάρκεια της ευρωπαϊκής ατονίας καθώς και να ενισχύσουμε τη νομιμότητα της ΕΕ έναντι των κρατών μελών και των πολιτών της.

19 November 2011

Austerity, but also growth

Declaration by Notre Europe's European Steering Committee

The debt crisis which most Western countries are currently having to tackle is forcing the European Union (EU) and its Member States to address a fearful dilemma: they are in a position where they need to adopt budget adjustment and structural reform agendas while making sure, at the same time, that they hang on to their prospects for growth in order to be able to offer their people hope for the future.

"Austerity for the States, growth for Europe": this slogan by Tommaso Padoa-Schioppa¹ doesn't preclude the need to face such a dilemma at the national level, while implementing deep reforms including inequalities reduction objectives, and then promoting a sustainable growth strategy. It nevertheless insists on the added value of the EU, to which a major priority has to be granted, for economic, social and political motives.

The Stability Pact rules naturally have to be complied with today as in the past, if only out of respect for future generations and to avoid handing our sovereignty over to private creditors. But the EU cannot only be seen as a Community which bans deficits by force, be that force legal or political. In complementing the crucial role played by each of the Member States, it must also contribute to responding to the challenges of unemployment, which has risen above the 10% mark at the European level, and of the global slowdown in economic activity. The EU must also be seen, beyond the euro zone, to be fulfilling its primary role as a driving force for growth: it can act effectively in that direction in connection with the crucial decisions to be taken in 2012.

4 Thus the EU must achieve the completion of the Single Market, 20 years after the mobilising deadline of "1992", in order to make the most of a potential for growth and employment that is still largely under-exploited. As Mario Monti's report stressed in 2010, there remains a great deal to be done, particularly in the spheres of the services, the digital economy and public contracts. Moreover, it is perfectly possible to achieve this in the context of a balanced approach combining social objectives and respect for the environment, each in their proper place. In its Single Market Act, the Commission estimated that a potential growth rate of at least 4% of GDP could be achieved over the next 10 years, and it has recently proposed stepping up the pace. It is up to the Member States and to the European Parliament to respond to this initial challenge.

The EU must also take advantage of the future adoption of its new multiannual financial framework, because while the Community budget is first and foremost a tool for solidarity, it is also a tool for growth. Thus the budget must play a more extensive role in developing European research programmes, but at the same time it must also prove more effective in furthering the deepening of

¹ Former Italian Economy Minister, former Member of the European Central Bank's Executive Board, and President of Notre Europe from June 2005 until his death on 18 December 2010.

the Single Market, in particular by financing transport, energy and communication infrastructures of common European interest. In this connection, it is crucial for the 50 billion euro which the Commission has proposed for 2014-2020 to be approved in 2012, and that the sum then be put to work in partnership with private funding to expand the EU budget's leverage effect. By the same token, it is crucial that, after approving the anticipated and more flexible use of the structural funds earmarked for countries in difficulty, the EU immediately mobilise an equivalent sum for infrastructures of common European interest, because an exceptional gesture of that nature can counterbalance the depressive impact of the financial stabilisation measures currently being implemented.

And lastly, to complement these budgetary operations, the EU, and more specially European Investment Bank, must take the lead in issuing bonds designed to fund future spending, primarily in the infrastructure and environment fields. This can indeed respond to the massive investment requirements identified in Europe and permits this kind of spending to go forward, as it gets set to fall under the axe in numerous Member States. The EIB is well placed to issue such bonds, and to thus raise its annual funding capability to 200 billion euro (as opposed to the figure of 80 billion today) by bolstering the capital and the securities provided by the Member States.

The simultaneous mobilisation of the three tools that are the Internal Market, the Community budget, and European project-bonds, will trigger an almost immediate increase in activity and bring major benefits in terms of medium-term endogenous growth. This "growth package" is crucial to ward off the very negative economic and social consequences that would inevitably ensue if Europe's flat growth rate were to continue for much longer, but also to boost the EU's legitimacy in the eyes both of its Member States and of the man in the street.